

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๘/๒๕๕๕

วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้วินิจฉัยว่า นายดาบตำรวจ พิณิจ เมืองโคตร สมาชิกสภาเทศบาลเมืองมุกดาหาร จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า

ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๒ และตามประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯ พ.ศ. ๒๕๔๒ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๓ ได้กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมีผลทำให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในเกณฑ์ตามประกาศดังกล่าวมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายใน ๓๐ วัน ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง หรือพ้นจากตำแหน่งครบ ๑ ปี

กรณีของเทศบาลเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร มีผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมุกดาหาร จำนวน ๑๘ ราย จากการตรวจสอบปรากฏว่า ในปีงบประมาณ ๒๕๕๔ เทศบาลเมืองมุกดาหาร มีรายได้รวมทั้งสิ้น ๒๖๘,๐๒๕,๘๕๕.๐๓ บาท ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ตามประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมุกดาหารดังกล่าวมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. (ฉบับที่ ๒) ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ แต่จากการตรวจสอบปรากฏว่า นายดาบตำรวจ พิณิจ เมืองโคตร สมาชิกสภาเทศบาลเมืองมุกดาหาร ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินภายในเวลาที่กำหนดและมีได้แจ้งเหตุขัดข้องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ สำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือถึงนายดาบตำรวจ พิณิจ เมืองโคตร เพื่อให้ชี้แจงข้อเท็จจริงในเรื่องดังกล่าว รวม ๒ ฉบับ นายดาบตำรวจ พิณิจ เมืองโคตร ก็ไม่ได้ชี้แจงแต่อย่างใด คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ในการประชุมครั้งที่ ๕๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๕ ด้วยคะแนนเสียง ๘ เสียงว่า นายดาบตำรวจ พิณิจ เมืองโคตร สมาชิกสภาเทศบาลเมืองมุกดาหาร เป็นผู้ดำรงตำแหน่ง

ทางการเมือง ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๒ ประกอบประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯ พ.ศ. ๒๕๕๒ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ แต่นายดาบตำรวจ พินิจ เมืองโคตร มิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ในกรณีเข้ารับ ตำแหน่งตามที่รัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ฯ กำหนด แม้ว่า สำนักงาน ป.ป.ช. จะได้มีหนังสือแจ้งให้นายดาบตำรวจ พินิจ เมืองโคตร ทราบถึงหน้าที่ในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สินดังกล่าว และให้ชี้แจงเหตุผลที่ยังมิได้ยื่นบัญชีรวม ๒ ครั้ง ตามหนังสือฉบับลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ และฉบับลงวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๕๕ แล้วก็ตาม แต่นายดาบตำรวจ พินิจ เมืองโคตร ก็มิได้ชี้แจงเหตุผลของการไม่ยื่นบัญชี ฯ หรือดำเนินการยื่นบัญชี ฯ ให้ถูกต้อง จึงเป็นการจงใจไม่ยื่น บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญ ฯ กำหนด

ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ว่า นายดาบตำรวจ พินิจ เมืองโคตร จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่ง และให้พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และห้ามมิให้ ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

รัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๕๑ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง

- (๑) นายกรัฐมนตรี
- (๒) รัฐมนตรี
- (๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (๔) สมาชิกวุฒิสภา
- (๕) ข้าราชการการเมืองอื่น
- (๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

บัญชีตามวรรคหนึ่งให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมียุ่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย

มาตรา ๒๕๒ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นกรเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง

(๒) ในกรณีเป็นการพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

(๓) ในกรณีที่บุคคลตามมาตรา ๒๕๑ ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดก ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย

มาตรา ๒๕๕ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าวแล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อมีกรณิตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดแล้วให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีตำแหน่ง หรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือบุคคลผู้ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ และให้หมายความถึงกรรมาการ อนุกรรมาการ ลูกจ้างของส่วนราชการ

รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ และบุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจ
ทางการปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้นในระบบ
ราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐ

“ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” หมายความว่า

(๑) นายกรัฐมนตรี

(๒) รัฐมนตรี

(๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๔) สมาชิกวุฒิสภา

(๕) ข้าราชการการเมืองอื่นนอกจาก (๑) และ (๒) ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการ
การเมือง

(๖) ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา

(๗) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร

(๘) ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลนคร

(๙) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีรายได้หรือ
งบประมาณไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดโดยประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๒ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน
ของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าวตามแบบที่คณะกรรมการ
ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง

ทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องแสดงรายการให้รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สินในต่างประเทศ และทรัพย์สิน
ที่มีได้อยู่ในความครอบครองของผู้ยื่น คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วย

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามวรรคหนึ่งผู้ใดดำรงตำแหน่งทางการเมืองมากกว่า
หนึ่งตำแหน่ง ให้ผู้นั้นแยกการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินทุกตำแหน่ง ตามระยะเวลา
การยื่นบัญชีที่กำหนดไว้สำหรับตำแหน่งนั้น ๆ

ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๑๘
ตุลาคม ๒๕๕๓ กำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มี
รายได้ดังต่อไปนี้ เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

- (๑) องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าห้าล้านบาท
- (๒) องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท
- (๓) เทศบาลตำบลและเทศบาลเมืองที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าสองร้อยล้านบาท
- (๔) เมืองพัทยาที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าสองร้อยล้านบาท

พิเคราะห์แล้วประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยประการแรกมีว่า นายดาบตำรวจ พิณิจ เมืองโคตร เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่จะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งครบ ๑ ปี

ฯลฯ

- (๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

และมาตรา ๒๕๒ บัญญัติว่า “บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

- (๑) ในกรณีที่เป็นกรเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง

ฯลฯ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๔ ได้ให้ความหมายคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” หมายความว่า....

ฯลฯ

(๕) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีรายได้หรืองบประมาณไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๒ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ตามที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าวตามแบบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง....

ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ กำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีรายได้ดังต่อไปนี้ เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ฯลฯ

(๓) เทศบาลตำบลและเทศบาลเมืองที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าสองร้อยล้านบาท

นายดาบตำรวจ พินิจ เมืองโคตร เป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมุกดาหาร จึงเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๖) ซึ่งในปีงบประมาณ ๒๕๔๔ เทศบาลเมืองมุกดาหาร มีรายได้รวมทั้งสิ้น ๒๖๘,๐๒๕,๘๕๔.๐๓ บาท จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามประกาศ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๓ (๓) และมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ กรณีเข้ารับตำแหน่ง ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง คือ นับแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๔ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ แต่นายดาบตำรวจ พินิจ เมืองโคตร ไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตนภายในกำหนด

ประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยมีว่า นายดาบตำรวจ พินิจ เมืองโคตร จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบหรือไม่

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า เมื่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ตรวจสอบพบว่า นายดาบตำรวจ พินิจ เมืองโคตร ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกรณีเข้ารับตำแหน่งภายในกำหนด คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มีหนังสือถึงนายดาบตำรวจ พินิจ เมืองโคตร เพื่อให้ชี้แจงข้อเท็จจริง รวม ๒ ครั้ง คือ เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ และวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๔๕ นายดาบตำรวจ พินิจ เมืองโคตร ก็ไม่ได้ชี้แจงแต่อย่างใด นอกจากนั้น สำนักงาน ป.ป.ช. ได้สอบสวนพยานหลักฐานเพิ่มเติม คือ

(๑) พยานเอกสาร จำนวน ๘ รายการ เช่น สำเนาหนังสือสำนักงานเทศบาลเมืองมุกดาหาร ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๔ เรื่องขอเชิญร่วมฟังการบรรยายเกี่ยวกับการยื่นบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินของคณะเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมุกดาหารและสำเนาหนังสือ ฯ ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๔๔ เรื่องการยื่นบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินของคณะเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมุกดาหาร แสดงให้เห็นว่า นายดาบตำรวจ พินิจ เมืองโคตร ทราบว่า ตนเองมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(๒) พยานบุคคล จำนวน ๗ คน มีนายกเทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาลเมืองมุกดาหาร ๓ คน เจ้าหน้าที่ธุรการ นักการภารโรงเทศบาลเมืองมุกดาหาร ซึ่งเจ้าหน้าที่ธุรการและนักการภารโรง มีหน้าที่ส่งหนังสือแจ้งให้สมาชิกสภาเทศบาลเมืองมุกดาหารทราบเรื่องการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และพี่สะใภ้ของนายดาบตำรวจ พินิจ เมืองโคตร ซึ่งเป็นผู้รับหนังสือ ลับ ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ที่สำนักงาน ป.ป.ช. มีถึงนายดาบตำรวจ พินิจ เมืองโคตร และนางอุไรวรรณ เมืองโคตร ภรรยา

นายดาบตำรวจ พินิจ เมืองโคตร ทุกคนยืนยันว่า นายดาบตำรวจ พินิจ เมืองโคตร ทราบว่าจะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และได้รับหนังสือเตือนจากสำนักงาน ป.ป.ช. แล้ว

เมื่อนายดาบตำรวจ พินิจ เมืองโคตร เป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมุกดาหาร ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ แต่นายดาบตำรวจ พินิจ เมืองโคตร มิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ในกรณีเข้ารับตำแหน่งตามที่รัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๒ ประกอบประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่องกำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ กำหนด แม้ว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะได้มีหนังสือแจ้งให้นายดาบตำรวจ พินิจ เมืองโคตร ทราบถึงหน้าที่ในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว และให้ชี้แจงเหตุผลที่ยังมิได้ยื่นบัญชีรวม ๒ ครั้งแล้วก็ตาม แต่นายดาบตำรวจ พินิจ เมืองโคตร ก็ได้ชี้แจงเหตุผลของการไม่ยื่นบัญชี ฯ หรือดำเนินการยื่นบัญชี ฯ ให้ถูกต้อง แสดงให้เห็นว่า นายดาบตำรวจ พินิจ เมืองโคตร ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบภายในเวลาที่กำหนดต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า นายดาบตำรวจ พินิจ เมืองโคตร ผู้ถูกร้อง เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ (๖) จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันเข้ารับตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ (๑) จึงต้องพ้นจากตำแหน่งและห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ตามมาตรา ๒๕๕ แต่ปรากฏว่า นายดาบตำรวจ พินิจ เมืองโคตร ได้พ้นจากตำแหน่งแล้ว จึงไม่สั่งให้พ้นจากตำแหน่งอีก จึงห้าม นายดาบตำรวจ พินิจ เมืองโคตร ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งคือวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ